

Список бібліографічних посилань

1. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
2. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
3. Борисова В. Питання управління юридичними особами і їх вирішення за чинним законодавством України. *Право України*. 2009. № 5. С. 113–120.
4. Воловик О. Межі відповідальності акціонерів: проблеми і перспективи правового регулювання. *Юридична Україна*. 2010. № 1. С. 97–101.
5. Примах В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2005. 22 с.
6. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
7. Кравчук В. Відповідальність за порушення учасниками обов'язків з формування статутного капіталу. *Право України*. 2007. № 10. С. 73–76.
8. Кибенко Е. Р. Корпоративное право Украины : учеб. пособие. Харьков : Эспада, 2001. 288 с.

Одержано 11.04.2019

УДК 347.6:053.6(477)(045)

Вікторія Вікторівна МАКОВЕЦЬКА,

*аспірант кафедри цивільного права та процесу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ГАРАНТУВАННЯ ДЕРЖАВОЮ ЗДІЙСНЕННЯ ДИТИНОЮ ПРАВА НА НАЛЕЖНЕ БАТЬКІВСЬКЕ ВИХОВАННЯ

Здійснення особою своїх прав та свобод взагалі та здійснення права на належне батьківське виховання малолітніми особами, зокрема, прямим чином залежить від забезпеченості такої реалізації відповідними гарантіями. Визначена законодавством система специфічних засобів – гарантій, є одним із ключових моментів у реалізації будь-якого права, завдяки чому стає можливим здійснення прав і свобод, їх охорона від протиправних посягань і захист від порушень. Із цієї метою держава бере на себе певні зобов'язання щодо створення сприятливих умов для ефективного забезпечення прав: надавати громадянам справжні можливості для практичної реалізації ними своїх прав і свобод; охороняти права і свободи особи від можливих протиправних посягань; захищати права і свободи особи у випадку їх незаконного порушення. Таким чином, забезпечення прав та свобод дитини передбачає створення відповідних загальних та спеціальних гарантій для їх реалізації, як системи узгоджених соціально-економічних, політичних, культурних (духовних), юридичних умов, засобів і способів, спрямованих на охорону, реалізацію та захист прав та свобод дитини, одним з яких відповідно є право на належне батьківське виховання.

В Україні створено основні засади нормативного забезпечення прав дітей. Національні гарантії прав дитини – це юридичні засоби, які закріплені в юридичних нормах, і які спрямовані на реалізацію, охорону та захист прав дитини в Україні. В Україні права дитини гарантуються Конституцією України, Сімейним Кодексом (2002 р.), Законом України «Про охорону дитинства» (2001 р.) та іншими нормативно-правовими актами. З метою забезпечення належних умов для реалізації громадянських, економічних, соціальних та культурних прав дітей в Україні, беручи до уваги необхідність особливого піклування про дитину, на виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері прав дитини та відповідно до ст. 102 Конституції України установлено, що здійснення Президентом України повноваження щодо забезпечення дотримання конституційних прав дитини забезпечується Уповноваженим Президента України з прав дитини.

Сімейним кодексом України у ст. 152 закріплено, що право дитини на належне батьківське виховання забезпечується системою державного контролю, що встановлюється законом. Дитина має право противитися неналежному виконанню батьками своїх обов'язків щодо неї. Дитина має право звернутися за захистом своїх прав та інтересів до органу опіки та піклування, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Дитина має право звернутися за захистом своїх прав та інтересів безпосередньо до суду, якщо вона досягла чотирнадцяти років.

Конституція України проголошує, що дитинство охороняється державою. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом. Встановлені основним законом положення знаходять своє відображення також у Законі України «Про охорону дитинства». Так, відповідно до ст. 1 цього закону охорона дитинства – система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав. Основні засади охорони дитинства та державну політику у цій сфері визначає Верховна Рада України шляхом затвердження відповідних загальнодержавних програм.

До системи державного контролю за здійсненням батьками обов'язків щодо належного виховання дитини входять всі ті органи, що наділені будь-якими контрольними повноваженнями щодо охорони дитинства. Разом вони розглядаються як єдина система, що виконує функцію контролю за належним вихованням та утриманням дітей батьками: а) Міністерства та відомства; б) правоохоронні органи; в) районні, районні в містах державні адміністрації, виконавчі комітети міських, районних у містах, сільських, селищних рад; г) прокурати.

Конвенцією ООН про права дитини наголошено, що діти мають зростати у сімейному середовищі в атмосфері щастя, любові та розуміння, а сім'ям повинні бути надані необхідні захист і підтримка.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 р. № 453 було затверджено Державну соціальну програму «Національний план дій щодо

реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року. Затвердження цієї програми дало можливість активізувати роботу із забезпечення в Україні права дитини на виховання в рідній сім'ї, подолання бездоглядності та безпритульності дітей. Серед завдань поставлених програмою слід виокремити наступні: 1) зміцнення системи захисту прав та інтересів дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; 2) підвищення рівня добробуту українських сімей, зокрема за рахунок зростання доходів від трудової діяльності; 3) забезпечення догляду та виховання дітей, у тому числі дітей з інвалідністю, в сім'ях або в умовах, максимально наближених до сімейних, реформування та реорганізація інтернатних закладів; 4) посилення роботи з профілактики бездоглядності та безпритульності дітей; 5) запровадження раннього виявлення сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах та надання їм своєчасної та ефективної соціальної допомоги; 6) удосконалення соціально-педагогічної роботи з формування відповідального батьківства, сімейних цінностей у підлітків, підготовка молоді до сімейного життя; 7) створення системи ефективної профілактики та протидії домашньому насильству над дітьми; 8) активізація інформаційно-просвітницької роботи із запобігання усім формам насильства над дітьми; 9) удосконалення механізмів урахування думки дитини під час вирішення питань, що стосуються її життя; 10) залучення громадянського суспільства до вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням найкращих інтересів дитини; 11) удосконалення співробітництва з міжнародними організаціями у сфері забезпечення прав дітей.

Згідно зі ст. 12 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», ст. 1 Закону України «Про органи і служби для дітей та спеціальні установи для дітей» та п. 3 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 р. № 866, служби у справах дітей є відповідними структурними підрозділами районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад. Наразі сільські, селищні ради незалежно від того, чи є вони об'єднаними територіальними громадами, чи є у їх структурі служба у справах дітей, чи передбачено штатним розписом посадову особу, повноваження якої стосуються соціального захисту дітей, мають обмежені повноваження як орган опіки та піклування (своєчасне виявлення дітей у кризовій ситуації; залучення органів вищого рівня до соціального захисту дітей; профілактична робота із сім'єю дитини, її найближчим оточенням; забезпечення житлом, покращення житлових і матеріально-побутових умов дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, тощо).

Для забезпечення соціальної роботи з сім'ями та дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги й підтримки, в Україні діє мережа центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – ЦСССДМ). Станом на 01.01.2019 р. в Україні функціонує 692 ЦСССДМ:

25 регіональних, 464 районних, 138 міських, 31 районний у містах та 34 сільських і селищних. Соціальну роботу з сім'ями та особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, на кінець 2015 р. здійснювали 5291 працівник ЦСССДМ, у тому числі 1613 фахівців із соціальної роботи.

Крім того, основними напрямками діяльності мережі соціальних центрів для сім'ї, дітей та молоді є: 1) протидія домашньому насильству та торгівлі людьми; 2) сімейні форми виховання (усиновлення, опіка/піклування, прийомні сім'ї, ДБСТ); 3) допомога людям з інвалідністю; 4) допомога сім'ям внутрішньо-переміщених осіб; 5) допомога людям з залежностями (алко/нарко та інші); 6) допомога людям із соціально-небезпечними хворобами; 7) допомога учасникам антитерористичної операції та членам їх сімей; 8) допомога сім'ям/особам, які перебувають у складних життєвих обставинах. Патронат; 9) допомога дітям-сиротам. Наставництво.

Не дивлячись на існуючу систему гарантій, що забезпечують право дитини на батьківське піклування, діяльність держави у цій сфері повинна бути направлена на постійне вдосконалення системи державного забезпечення права дитини та виховання в рідній сім'ї, подолання бездоглядності та безпритульності дітей. Серед основних завдань, які повинні стояти перед державою слід виокремити наступні: 1) удосконалення державної системи захисту прав та інтересів дітей, у тому числі дітей з інвалідністю, інтегрування їх у соціум; 2) поліпшення становища сімей з дітьми, мінімізувати ризики неналежного виховання дітей у сім'ях та вилучення з них дітей; 3) створення дружнього до дітей середовища в суспільстві відповідно до міжнародних зобов'язань; 4) забезпечення доступності дітей до всіх видів якісної медичної допомоги починаючи з народження; 5) реалізація права кожної дитини-сироти і дитини, позбавленої батьківського піклування, на виховання в сім'ї; 6) визнання пріоритету збереження для дитини біологічної сім'ї; 7) недопущення вилучення дитини з причин бідності; розвитку соціальних послуг сім'ям з дітьми й забезпечення їх доступності; 8) комплексної підготовки молоді й дорослих до відповідального батьківства.

Одержано 04.04.2019

УДК 347.272

Анна Сергіївна ПЕТРЕНКО,

аспірант кафедри цивільного права № 2

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРЕДМЕТ ЗАСТАВИ ТОВАРІВ В ОБОРОТІ АБО ПЕРЕРОБЦІ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що одним із ключових питань застави залишається визначення певного майна, яке відповідно до чинного законодавства може бути предметом застави.